

AĞRI İLİ MADEN VE ENERJİ KAYNAKLARI

Ağrı ili, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir ildir. Anadolu'nun İran'la bağlantısını sağlayan yolun üzerinde bulunması ile önemi artan il, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Murat-Van bölümü içinde kalan yüksek Anadolu yaylasının devamı üzerinde yer almaktadır ve volkanik bir arazi üzerine kurulmuştur.

Ağrı ili içinde bulunduğu jeolojik yapısı gereği özellikle endüstriyel hammadde kaynakları bakımından önem teşkil etmektedir. Genel Müdürlüğümüzün Ağrı ili ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda başta pomza ve perlit olmak üzere tuğla-kiremit, kireçtaşı ve kükürt yatak ve zuhurları ortaya çıkarılmıştır.

Piroklastik ürünlerin etkin olduğu Ağrı volkanizmasında Doğubeyazıt ilçesi ve civarında yaygın pomza akıntıları gözlenmekte olup, buna bağlı olarak Doğubeyazıt-Çetenli civarında iyi ve düşük kalitelerde yaklaşık 3 milyon m³ görünür+muhtemel pomza rezervi tespit edilmiştir. Ayrıca, Patnos ilçesinde de iyi kaliteli yaklaşık 22 milyon m³ pomza rezervinin varlığı bilinmektedir. Bununla birlikte Patnos ilçesi büyük potansiyellerde perlit yataklarına da ev sahipliği yapmaktadır. Merkez ilçede ise iyi kalitede tuğla-kiremit hammaddeleri ile ildeki Şeker Fabrikasının kireçtaşı ihtiyacını karşılamak için yapılan etütlerle belirlenmiş %54 CaO, % 0.95 SiO₂ ve % 0.90 MgO içerikli büyük jeolojik potansiyele sahip kireçtaşları yer almaktadır. Kükürt oluşumlarına ise Tendürek Dağı civarında rastlanmaktadır. Ancak buradaki kükürtler küçük boyutlu zuhurlardır.

İl dahilinde gerçekleştirilen kömür ve jeotermal enerji arama çalışmaları sonucunda Eleşkirt-Hayrangöl, Yığıltaş ve Ramazan linyit sahaları ortaya çıkarılmış olup, Hayrangöl sahasının linyit rezervi 85.000 ton olarak belirlenmiştir. Diyadin-Çermik jeotermal alanında gerçekleştirilen sondaj çalışmaları sonucunda da 62-78 °C sıcaklık ve 560.5 lt/sn debiye sahip akışkan görünür hale getirilmiştir. Kaplıca, kaplıca tesisi, sera ısıtmacılığı ve özellikle Diyadin ilçesinin ısıtılmasında kullanılan bu jeotermal enerji ile ülke ekonomisine 87.4 MWt termal güce sahip jeotermal enerji kazandırılmıştır.

ASBEST (Asb)

Merkez-Abuzeyit, Bentderesi, Cuma Çay, Eşe Deresi, Mermer Tepe Kumtepe ve Ziyarettepe sahaları

Tenör :-
Rezerv :Cuma Çay sahasında 30.000 ton muhtemel rezerv vardır.

KİREÇTAŞI (Kçt)

Merkez-Eleşkirt-Kösedağ Sahası

Tenör :% 54 CaO, % 0.95 SiO₂, % 0.90 MgO
Rezerv :100.000.000 ton muhtemel rezerv.

KÜKÜRT (S)

Diyadin-Tendürek Dağı Zuhuru

Tenör :% 1.00-38.00 S
Rezerv :Zuhur olduğundan rezerve yönelik çalışma yapılmamıştır.

POMZA (Pom)

Doğubeyazıt- Çetenli Sahaları

Kalite :İyi ve düşük kaliteli
Rezerv :2.957.900 m³ görünür, 80.000 m³ muhtemel rezerv.

Patnos-Dedeli Bucağı-Zali Sahası

Kalite :İyi kaliteli
Rezerv :7.414.000 m³ görünür ve 14 828 000 m³ muhtemel rezerv.

TUĞLA-KİREMİT (Tğ-kr)**Ağrı-Merkez**

Tenör : İyî kaliteli

Rezerv : -

PERLİT (Per)**Patnos Perlit Sahası**

Tenör : -

Rezerv : 150.000.000 ton jeolojik rezerv.

LİNYİT

Saha Adı	Rezerv (1000 ton)								Analiz Sonuçları				Eş değeri (1000 ton)		Kullanım Yeri	İşletme Şekli
	Görünür	Muhtemel	Mümkün	Toplam	Kaynak	Potansiyel	Genel Toplam	İşletilebilir	Su %	Kül %	S %	AİD KCal/kg	Petrol	Taş Kömürü		
Eleşkirt Hayrangöl	42	43	-	85	-	-	85	-	32,12	26,14	0,44	2162	18	26	Teshin	Açık
TOPLAM	42	43	-	85	-	-	85	-					18	26		

JEOTERMAL

JEOTERMAL ALAN ADI	SICAK SU DOĞAL ÇIKIŞ ADI	DOĞAL ÇIKIŞ			SONDAJ			KULLANIM ALANI	KURULU TESİS	DEĞ. BEL.
		Sıcaklık (°C)	Debi (lt/sn.)	Potansiyel (MWt)	Sıcaklık (°C)	Debi (lt/sn.)	Potansiyel (MWt)			
DIYADIN	Diyadin-Çermik	23-70	14		62-78	560,5	87,4	Kaplıcada, kaplıca tesisi, sera, çiftlik ve Diyadin ilçesinin ısıtılmasında	Kaplıca	*, **, ***
TUTAK	Çermik	25	1,5					Kullanılmamaktadır		**

* MTA, 1996. Türkiye Jeotermal Envanteri

** MTA, 2005. Türkiye Jeotermal Kaynakları Envanteri

*** DPT, 2001. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Madencilik Özel İhtisas Komisyonu, Enerji Hammaddeleri Alt Komisyonu Jeotermal Enerji Çalışma Grubu raporu, Not: Sondajlardaki potansiyel değerleri, kuyuların ilk üretim debilerinin toplamına göre hesaplanmıştır.